

kar hočete, slovenske šole ne dobite nikedar ne“. Iz tega sklepam tako: Kedar slovenski kmetje v svojej nevednosti nekaj zahtevajo, kar nasprotuje državnim osnovnim zakonom, kar se ne ujema s pedagoškimi načeli, kar je tedaj nespametno, zmatrajo to šolske oblasti kot pedagoško modrost, katero treba takoj izvršiti. Kedar pa isti kmetje zapazijo, da so se zmotili, da so nekaj zahtevali, kar je protivno državnim osnovnim zakonom in pedagoškim načelom, in sedaj zahtevajo nekaj pametnega, odbijajo jim njihove prošnje ter jim pravijo: Slovenske šole ne dobite nikedar ne!

Gotovo je, da takšno postopanje zoper Slovence se nikakor ne ujema s hvalisano nemško poštenostjo in pravicoljubjem. Toda na čast pravim, poštenim in pravicoljubnim Nemcem domačim morem reči, da se ti najmanje ukvarjajo kmete slovenske begati in loviti. Prvi so tukaj le priseljeni tujci, nameščeni uradniki, profesorji in učitelji v zvezi s slovenskimi odpadniki. Te baže ljudje imajo dovolj brezozirnosti v sebi napuha in sovrašтва do Slovanov, kar jih zmožne dela za najhujše beganje narodov.

V pospeševanje ponemčevanja Slovencev zasveti se nemškutarjem nova misel. Zapazili so namreč, kako imajo Nemci povprek več denarja nego Slovani. Sklenejo torej Slovanom, zlasti Slovcem, narodnost v šoli kar odkupiti. Ta misel bila je res vredna sedanjega denarnega veka, nekoliko izvirna in času zelo primerna. Ravnokar so namreč osnovali „nemški šulverein“. Tako-zvani, „fakcijozni“ nemški liberalci sklenili so grofa Taaffe-ja in njegovo ministerstvo podreti, naj velja, kar velja. V to svrhu posnemajo silnega Bismarcka v Berlinu, ki je neubogljivim konservativcem in liberalcem se zagrozil s socialisti rekoč: Acheronta movebo. Da bi ministra Taaffe-ja vrgli, poženejo fakcijozni liberalci barko zoper njega med ljudstvo. „Nemštvo v Avstriji je v nevarnosti“, upijejo na glas, kličejo iz pruske Nemčije pomoči in osnujejo opirajoč se na „Allgemeine deutschen Schulverein“ v Berlinu poseben avstrijski „nemški šulverein“. Prične se ravs in kavs med avstrijskimi narodi, kakeršnega še do te dobe ni bilo.

(Dalje prih.)

Gospodarske stvari.

Krava in nje vsušenje.

(Konec.)

Krotka in prijazna postrežba dé breji kravi posebno dobro in gleda se naj na pravo krmo! Tepsti ali suvati krave ne kaže nikoli prav, izlasti pa še ne v času, ko se bliža čas, da povrže. Presilno je ne smemo goniti in ji tudi dela ne kaže preveč, predolgo nalagati. V voz, k ojesu vpreči take krave ni dobro, saj se lahko

poškoduje ter izvrže. Tudi to ji je nevarno, če se stavi med živino, ki rada bôde ali pa se sili je preveč skozi vrata.

Ogibati se je tudi krme, ki je vlažna, s peskom napolnjena ali skažena, tudi take ji ne dajaj, ki ji dela drisko ali pa jo napenja, na škodo so ji tedaj zmrzel krompir ali tudi scimnjen, istotako taka repa, poparjena trava, repna cima ali zel, kisle tropine itd. Ako ni v tem človek previden, izvrže krava kaj rada, to pa je dvojna škoda, prvič izguba teleta, potem pa se slabi krava, da dolgo ni nič kaj iz nje. Ali tudi to je škoda, če že sicer ne izvrže krava, prenese pa svojo bolezen na tele. Kravi pa se v tem slučaju ne pozna nič, da je bolna.

Tečne hrane pa je kravi v tem času potreba, če je ne dobi, nastane lahko škoda, da se ne popravi več, naj se človek trudi za to, kolikor more. V dobri koži mora biti krava, naj velja, kar rado. Čem močnejša je krava, predno povrže, tem več daje, kedar povrže, mleka. Za to krmo torej ni treba si biti v strahu, da se ne poplača pozneje. Vendar pa je tudi v tem meja, čez katero se ne sme seči. Ako se namreč predobro krmi, lahko dobi krava, kedar povrže, mlečno mrzlico. Bolja, ko je krava, prej se je ta bolezen loti.

Nekaj časa, predno povrže krava, začne ji vime rasti, nekaj dni poprej pa se kaže že tudi mleko pri kravi in celo pri telici, ki je na prvo breja. V tem času je treba paziti na vime, semtertje se potegne za cecke. Ako je v vseh cečkih enako mleko, tedaj je dobro in ni treba druga, kakor gledati, da si kravče ne prehladi vimena. Kedar pa najde človek, da so v cečkih gruče ter se dajo le po časi, kakor po nitih spraviti iz ceckov, tedaj kaže slabo za mleko in ne pomaga nič druga, kakor da se kravče večkrat molze in tako odpravijo gruče iz ceckov.

V zadnjih dneh, predno povrže krava, naraste vime precej in je sila občutljiva krava na cečkih. Če trpi to par dni, bode dobro, ako se izprazni vime po dve ali trikrat na den. Ako se je bati mlečne mrzlice, naj se dela na to, da dobi krava prej ko prej mleka. Ker izgubi krava na teži, če je premočna, predno povrže, toliko se lahko računati na to, da ne bode mrzlice. Največkrat pa že pritisne mleko v vime še le tisti den, ko povrže krava, s tako silo, da se mora vime izprazniti. Redko bode tedaj treba molzti kravo delj časa, predno povrže. To je le izjema.

Vrabelj pa grah.

Kakor je znano, prihaja vrabelj rad na polje, kedar se obseje, posebno pa dela škodo na vrtu. Salatino seme pa grah, kedar pride izpod zemlje, ljubita pa mu kaj izvrstno. Strahovi, kakor se po navadi stavijo, niso dalje

časa vrablju strahovi, kmalu se jih navadi in on gre torej hrabro na gredo ter si poišče kaj za malico. Grah priluka izpod zemlje, pa prinese seboj še tudi kalni peresi, ki ste sedaj mehki in za to ste kaj po godu vrablju. On prihaja tedaj dan na dan ter pozoblje ves mladi grah.

V tem ni druge pomoči, kakor da sadimo grah globlje, kacic 10 cm. v zemljo. To še ne stori ničesar grahu, na robe oni peresi pusti že v zemlji in grah, to je njegova zel, prikaže se sama na vrhu in njej ne more vrabelj ničesar. Grah lahko lepo raste in dozori, da ga potlej lahko shrani gospodinja v lajti, ne pa poprej že vrabelj v svojem želodci.

Sejmovi. Dne 25. maja v Dobji, v Ivniku, v Ormoži, v Gradci, v Beračah, v Rogateci, v Slivnici pri Mariboru, pri sv. Vrbanu v slov. gor., in v Vitanji. Dne 26. maja v Jarenini. Dne 28. maja v Rušah, pri Novi cerkvi. Dne 29. maja v Reichenburgu. Dne 31. maja v Loki, v Rečici. Dne 1. junija v Vojniku in dne 2. junija na Ptujski gori.

Dopisi.

Od Ščavnice. (Strossmayerjevo pismo.) Tudi naša občina je vzprejela škofa Strossmayerja za častnega občana in sicer ob zlati meši. Odgovor biskupov pa je ta-le: „Slavnoj občini Šavnici, koja me je prigodom zlatne moje mise častnim svojim občanom imenovati izvolila, izporočujem oviem najtopleju svoju hvalu. Bog dragi slavnu občinu Šavnico blagoslovio a sve vriedne njene obćinare — častitu braću našu Slovence — svakim dobrom obilno blagoslovio! Ja se ponosim onim odlikovanjem, koje mi je ovov put malne sva Slovenija izkazala; ja se ponosim tim, jer vidim, da se braća Slovenci i Hrvati ljube, — jer vidim, da i tamo izza Mure brat Slovenac jošte živi, svoj jezik čuva i za svojo braću obznaje. Ne bojmo se, nećemo propasti; jer dragi Bog ne nedopušta, da narodi, koji njega ljube i koji baštimo svojih djedova svojim životom brane, propadnu. Takovi narodi prije ali kašnje slave svoj uzkr. Još jednom: liepa hvala slavnoj občini Šavničkoj i Bog ju blagoslovio! Sa bratskom ljubavju: Strossmarjev, biskup“. Te časti se pač veselimo, hvala onemu Anovčanu, ki nam je to pripomogel, t. j., ki nas je na to opozoril. Mil. gosp. Strossmayerju pa želimo, da bi še se mnogo let veselili svoje zlatomešniške časti! Slava in živeli!

Iz Brnce. (Zahvala in prošnja.) Na prošnjo v raznih slov. časopisih objavljeno so knjižnici, katero si je ustanovila „podružnica sv. Cirila in Metoda za Beljak in okolico“ z namenom, podajati podružničanom in mladini

slovenski primernege poučnega in zabavnega berila, blagovolili darovati: Blag. gospa Magdič iz Ormuža po č. g. Greg. Einspielerju nad 100 različnih jako lepih in koristnih knjig, slavno vodstvo „družbe sv. Cirila in Metoda“ v Ljubljani 42 različnih knjig v več iztisih vkup 64 zvezkov, slavni odbor „Matice Slovenske“ v Ljubljani 7 različnih knjig v več iztisih vkup 36 zvezkov, bl. gosp. Fran Piháč, trgovec v Beljaku 18 različnih knjig in blag. g. Lip. Haderlap, pisatelj v Celovcu, 5 snopičev svojih „koroških bukvic“. Nadalje sta z namenom, da se omenjeni knjižnici omislijo primerne knjige, blagovolila darovati: blag. gosp. Simon Rutar, c. kr. profesor in c. kr. okrajni šolski nadzornik v Spletu, 10 gld. in č. gosp. Janko Tikvič, kaplan v Wundschuchu, 1 gld. Za vse te preblage darove izrekata podpisana najprisrčnejšo in najtoplejšo zahvalo; ob jednem pa si dovoljujeta prositi še druge slovenske rodoljube, naj blagovolijo to domoljubno in koristno podvzetje s primernimi darovi podpirati.*)

Matija Wutti, kmet in načelnik, podružnice sv. Cirila in Metoda za Beljak in okolico.
Valentin Kraut, župnik brnški in tačasni knjižničar.

Z Zavrha pri Dobrni. Naša okolica je učenemu svetu dobro znana, saj imenito gospodje profesorji, ki po visokih šolah razlagajo prirodoznanstvo, večkrat prihajajo k nam ter brskajo po tukajšnjem hribu, iskajoč takozvane petrefakte, t. j. okamenele rastline. Kaj slabega bi o tem kraji še domačini ne znali povedati. Zavaljo tega se lahko umeva, da človeka boli, ker se je tukaj zgodilo nekaj, kar bi se v obče nikjer ne smelo pripetiti. Bilo je to lani enkrat, da je neka tatinska taca vlomila v tri viničarske sobe; v dveh ni bilo kaj za nepoklicanega gosta, pač pa v tretji. Tukaj so dolgi prsti takrat skrivaj in brez plačila kupili oblačila v vrednosti 15 fl. in vzeli še 30 fl. gotovine. Letos je ptiček menda hotel obhajati obletnico. Dne 28. aprila je namreč vlomil v isto znano mu hišo ter itak vbogemu revežu odnesel zopet vso okoli 20 gld. vredno obleko, kar si je je bil znovič oskrbel. Toda v čast okolici, sploh razsežnej občini in še posebič fari, bodi povedano, da domačih lopovov nimamo. Na pr. minole jeseni je v nekeje drevesnici zmanjkalo nekoliko drevesec, te so pozneje našli daleč od todi, nekje na Pohorji. Upamo, da bodo tudi še ne vjetej ptici-roparici prišli na sled in jej peroti primerno pristigili. Kar se pa vzlasti tiče denarja, veljaj sledeča opombica: Dandanes nikjer ni daleč do pošte, a na vsakej pošti nahaja se hranilnica ali kakor še nekateri pravijo „šparkasa“. Kdor ima

*) Darovi naj se blagovolijo pošiljati z naslovom: Gosp. Valentin Kraut, župnik na Brnci (Färnitz b. Villach),